

15. 12. 2010

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Usnesení o vzetí do vazby - ve světle stávající judikatury (II. část)

Další z vazeb, kterou soud může uložit, je tzv. vazba koluzní dle § 67 písm. b) trestního řádu. Důvodnost obavy, že obviněný bude působit na svědky příp. spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání, musí být taktéž zjištěna vždy na základě konkrétních skutečností.

Usnesení o vzetí do tzv. vazby koluzní

Důvodem této vazby nemůže být v žádném případě okolnost, že obviněný popírá trestnou činnost, z níž je obviněn nebo obžalován, nebo že odmítá vypovídat. Nestačí ani pouhá okolnost, že ve věci, v níž obviněný popírá vinu, mají být vyslechnuti jako svědci kupříkladu jeho spolupracovníci. (viz roz. MS v Praze 5 To 11/68) V trestním řádu zakotvená předmětná úprava vzetí do vazby a jejího trvání musí být vykládána tak, aby v žádném případě nedocházelo k bezdůvodnému zbavení osobní svobody občana, proto koluzní vazba smí trvat jen po dobu nezbytnou. V případě nutnosti provést další důkazy musí proto soud v každém stadiu řízení zkoumat, zda vzhledem k doplnění potřebných důkazů je další ponechání obviněného ve vazbě nezbytné.

Konkrétní skutečností, odůvodňující koluzní vazbu, resp. obavu z koluzního jednání, může být i skutečnost, že je tu dosud nevyslechnutý svědek, jehož výslech může zásadním způsobem zvrátit dosavadní výsledky řízení a přispět tak k dalšímu objasnění věci. (viz. nález ÚS II. ÚS 138/93)

Výkladem zákonných znaků "konkrétních skutečností" se zabýval Ústavní soud ve svém nálezu III. ÚS 18/96, kde uvádí, že je především věcí obecných soudů, které při důkladné znalosti skutkových okolností a důkazní situace té které věci, musí svědomitě posoudit (v kterémkoli stadiu řízení), zda vazba, případně další trvání vazby, vůbec je opatřením nezbytným pro dosažení účelu trestního řízení a zda tohoto účelu ani při vynaložení veškerého úsilí a prostředků ze strany orgánů v trestním řízení činných nelze dosáhnout jinak. Pro aplikaci již citovaného zákonného ustanovení, proto nejsou (a ani nemohou být) dána objektivní a neměnná kritéria, která je naopak třeba vyvodit vždy z povahy konkrétní a individualizované věci včetně osoby obviněného, rozsahu potřebného dokazování apod.

Konkrétní skutečnosti odůvodňující vazbu obviněného musí být spojeny s nějakou předpokládanou aktivní činností obviněného směřující k maření okolností závažných pro trestní stíhání. Koluzním důvodem vazby nemůže být jen určitá důkazní či procesní situace (např. počátek vyšetřování, složitost dokazování, rozpory ve výpovědích apod.). Musí být přítomny konkrétní skutečnosti nasvědčující obavě z koluzních záměrů obviněného zjištěné postupem podle trestního řádu. (viz. *roz. KS v Plzni 7 To 579/96*)

Jak vyplývá například z rozhodnutí Krajského soudu Českých Budějovic sp. zn. 3 To 891/96, důvody koluzní vazby nejsou od počátku dány, jestliže nebyly zjištěny skutečnosti, které by nasvědčovaly koluznímu záměru obviněného a z provedených důkazů nevyplývají ani jiné skutečnosti, které by takovému záměru nasvědčovaly. To platí tím spíše, jestliže obviněný již měl možnost dopustit se koluzního jednání a nelze mít za prokázané, že se této možnosti pokusil využít.

Oproti právní úpravě platné před 1. 1. 1999, trestní řád nově nepodmiňuje existenci tohoto vazebního důvodu obavou z ovlivňování svědků nebo spoluobviněných nevyslechnutých dosud soudem, nýbrž jen „dosud nevyslechnutých“. Tím byla zásadním způsobem zúžena možnost uplatnění koluzního důvodu vazby po výsleších provedených v přípravném řízení.

Na jednu stranu nelze za skutečnosti opodstatňující tento vazební důvod považovat pouhou domněnku, že nebude-li obviněný vzat do vazby, bude zcela jistě např. působit na dosud nevyslechnuté svědky, na druhou stranu nelze vyčkávat až do okamžiku, kdy je již jisté, že obviněný např. bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné, protože by se již zpravidla nepodařilo takovému jednání zabránit. Pro jistotu je nutné, aby soud provedl a důkladně odůvodnil analýzu okolností, jež svědčí pro možnost působení na nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jiné maření objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání ze strany obviněného.

Jak potvrzuje Ústavní soud ve svém nálezu I. ÚS 470/05, pouhé domněnky a obavy pro uložení vazby v daném případě nestačí. Je-li například zapotřebí výslechu neurčitého počtu svědků, není v zásadě možné shledávat hrozbu zmaření nebo podstatného ztížení dosažení účelu trestního stíhání spatřovat v propuštění obviněného na svobodu. Existuje-li dle tvrzení soudu, ze strany obviněného nebezpečí maření trestního stíhání, toto nebezpečí musí vyplývat z konkrétních skutečností, přičemž je třeba tyto skutečnosti či okolnosti označit.

Usnesení o vzetí do tzv. vazby předstižné

Důvodem uložení tzv. **předstižné vazby**, tj. vazby dle § 67 písm. c) trestního řádu, je obava z opakování trestné činnosti, přičemž je zapotřebí upozornit na to, že v rámci novelizace trestního řádu provedené zákonem č. [265/2001 Sb.](#), byl v ustanovení § 67 písm. c) trestního řádu změněn pojem „pokračování v trestné činnosti“ na „opakování trestné činnosti“, tzn., že nově je za konkrétní skutečnost odůvodňující uložení této vazby považováno pouze „opakování“ téhož trestného činu nebo spáchání trestného činu téže povahy, pro niž je obviněný stíhán. Pokračování ve stíhaném trestném činu nebo udržování protiprávního stavu vyvolaného stíhaným trestným činem je proto vyloučeno vzhledem k ustanovení § 12 odst. 11 trestního řádu.

Soud musí být schopen prokázat, že by obviněný mohl trestnou činnost, pro kterou je stíhán, opakovat nebo dokonat trestný čin, o něj se měl pokusit. V opačném případě je uvalení této vazby rovněž v rozporu s ústavním pořádkem ČR.

Existence důvodu předstižné vazby má být dále závislá mj. na osobním postoji obviněného, na jeho sklonech, návycích, na jeho aktuálním zdravotním stavu, rodinném zázemí a na prostředí, v němž se obviněný pohybuje. Z odůvodnění rozhodnutí musí být seznatelné přiměřené zhodnocení těchto aspektů, které mohou nesporně podléhat v čase změnám, a které musí soud při rozhodování

zkoumat. (viz. III. ÚS 612/06)

Abstraktní odůvodnění typu, že by mohl stěžovatel provádět další finanční operace, přičemž soud dosud nezjistil veškeré účty, nebo pouhý odkaz na lukrativnost trestné činnosti vyplývající z výše způsobené škody, nelze z hlediska zachování ústavně právních kautel v rámci trestního řízení považovat za dostačující.

Ústavnost vazebních rozhodnutí

Ústavní soud se ve své ustálené judikatuře již opakovaně zabýval otázkou ústavnosti tzv. vazebních rozhodnutí. Přitom vždy vycházel především ze skutečnosti, že obsahem právního institutu vazby je vymezení ústavně akceptovatelných důvodů omezení osobní svobody obviněného s cílem znemožnit zmaření nebo ztížení dosažení účelu trestního řízení. Vazba tedy představuje nezbytné omezení osobní svobody, u něhož (rovněž) platí princip presumpce nevinoty; omezení, jež umožňuje orgánům činným v trestním řízení uskutečnění a ukončení tohoto řízení (nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 271/96).

Postrádá-li usnesení o vzetí obviněného řádné a ústavně konformní odůvodnění, přičemž soudem vyslovené domněnky nemohou naplnit potřebné znaky vazebních důvodů, stává se takovéto rozhodnutí nepřezkoumatelným, porušujícím princip zákazu libovůle při rozhodování, a zasahujícím tak mj. do ústavně zaručeného práva na spravedlivý proces, chráněného čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a takovéto rozhodnutí je nasnadě zrušit. (viz. II. ÚS 469/05)

Stejně podmínky, které jsou stanoveny pro odůvodnění samotného usnesení o vzetí do vazby lze obdobným způsobem aplikovat i na odůvodnění odmítnutí nahrazení vazby jinými instituty jako je záruka důvěryhodné osoby, písemný slib obviněného či záruka peněžitá aj.

JUDr. Kamil Šebesta, MBA
advokát

Mgr. Jana Boučková
advokátní koncipientka

[KŠD ŠTOVIČEK](#)

advokátní kancelář, s.r.o.

CITY TOWER

Hvězdova 1716/2b

140 78 Praha 4

Tel.: +420 221 412 611

Fax: +420 222 254 030

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)